

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

Tények

Magyarország 2015-ben példa nélküli migrációs nyomással szembesült. 2015. évben a külső határokon 391 384, a szerb határon 204 523 míg a horvát határon 185 634 illegális határátlépés történt. Emellett 2015. évben összesen 177 135 fő adott be menekült kérelmet, melyből 146 főt ismertek el menekültként, 6 főt oltalmazottként. Az eljárást 152 260 esetben megszüntették, és 2 917 menedékkérelmet pedig elutasítottak.

Jelen rövid statisztikai összefoglaló is jól mutatja, hogy az esetek nagy részében (kb. 86-87%) az eljárást megszüntetik, mert a menedékkérő, még az eljárás vége előtt ismeretlen helyre távozik a nyitott befogadó államosról. Ebből kifolyólag, Magyarországnak a legtöbb esetben lehetősége sincsen a menedékjog megadásáról szóló határozat, vagy elutasító határozatot meghozatalára a menekültügyi eljárás során, mivel a menedékkérők azt megelőzően elhagyják el az ország területét, mielőtt lehetőség lenne lefolytatni az eljárást.

Az elutasított menedékkérők esetén hasonló tendenciáról beszélhetünk, tekintve, hogy az uniós joggal összhangban Magyarország is az önkéntes távozást helyezi előtérbe, így a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal az elismerés iránti kérelmet elutasító döntésében rendelkezik a külföldi a *harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény szerinti kiutasításáról és kitoloncolásáról*, valamint megállapítja a beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát. Ez azt is jelenti, hogy ezzel egyidejűleg meghatározza az önkéntes távozásra nyitva álló időt, mely a hetedik, legfeljebb harmincadik napra kell, hogy essen, amennyiben a harmadik országbeli állampolgár vállalja az Európai Unió tagállamai területének önkéntes elhagyását. A fent említett határidő nem zárja ki annak lehetőségét, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár előbb tegyen eleget a kiutasító döntésben foglaltaknak.

Az elutasított menedékkérők azonban az önkéntes távozásra nyitva álló idő alatt nagyrészt ismeretlen helyre távoznak.

Általánosságban elmondható, hogy a kiutasítás azokkal szemben sikeres, akiket az idegenrendészeti hatóság a kitoloncolás végrehajtásának biztosítása érdekében idegenrendészeti őrizetbe vett. Erre lehetősége az alábbi öt ok valamelyikének fennállása esetén lehetséges: a) a hatóság elől elrejtőzött, vagy a kitoloncolás végrehajtását más módon akadályozza, b) a távozást megtagadja, vagy más alapos ok miatt feltehető, hogy a kiutasítás végrehajtását késlelteti vagy megghiúsítja, illetve szökésének veszélye áll fenn, c) a kötelező tartózkodásra kijelölt helyen előírt magatartási szabályokat súlyosan vagy ismételtelen megsértette, d) a számára előírt hatóság előtti megjelenési kötelezettséget felszólításra sem teljesítette, és ezzel akadályozza az idegenrendészeti eljárás lefolytatását, vagy e) szándékos bűncselekmény elkövetése miatt kiszabott szabadságvesztés-büntetésből szabadult.

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

Az idegenrendészeti őrizetet a közléssel egyidejűleg végre kell hajtani, melynek időtartama legfeljebb hetvenkét óra, amelyet az őrizet helye szerint illetékes járásbíróóság a harmadik országbeli állampolgár kitoloncolásáig, alkalmanként legfeljebb hatvan nappal meghosszabbítható. Az idegenrendészeti őrizet hat hónap elteltével további, legfeljebb hat hónappal meghosszabbítható, ha a kiutasítás végrehajtása minden szükséges intézkedés megtétele ellenére azért tart tovább hat hónapnál, mert a) az érintett harmadik országbeli állampolgár nem működik együtt a hatósággal, vagy b) a kitoloncoláshoz szükséges okmányok beszerzése a harmadik országbeli állampolgár származási országának, vagy az őt visszafogadási egyezmény alapján visszafogadni vagy egyébként befogadni köteles állam hatóságainak eljárása miatt elhúzódik.

Azonban ha önkéntes távozás mellett dönt, és később eltűnik, az idegenrendészeti hatóság nem tudja a kiutasítást végrehajtani, és általában ez a gyakoribb. A kiutasítási eljárást az idegenrendészeti hatóság végzi.

A fentiek indokokból is jól kitűnik, hogy Magyarország tranzit ország jellegéből kifolyólag nem célországa a migránsoknak, és a menedékkérelmek beadására a legtöbb esetben a hatósági őrizetbe vételt követően kerül sor a menekültügyi rendszer kijátszása céljából, hogy a nyitott befogadó állomásról zavartanul folytatják az útjukat a célország felé.

Magyarországon ebből kifolyólag az elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos speciális szabályozás, eljárás sem alakult ki. Az elutasított menedékkérő az idegenrendészeti hatóság által kiutasított irreguláris migránssal azonos kiutasítás eljárásba kerülnek.

Így Magyarországra első sorban az önkéntes és kényszerű visszatérés a jellemző. Az uniós joggal összhangban azonban az önkéntes visszatérést támogatja.

Összefoglaló

A tanulmányban az elutasított menedékkérőkkel kapcsolatos magyar gyakorlat feltárása mellett, áttekintésre kerül a menekültügyi eljárás és az idegenrendészeti eljárás kiutasítási része is. Így teljes körűen bemutatásra kerül, hogy egy Magyarországon beadott menedékkérelmet benyújtását követően milyen szakaszai vannak az eljárásnak és mi történik az eseteleges elutasítást követően a kérelmezővel. A tanulmány 6 különálló fejezetre oszlik: a.) magyar helyzet áttekintésére, b.) az elutasított menedékkérőkkel szemben az elutasításkor alkalmazott magyar szakpolitikák és intézkedések áttekintésére, c.) az elutasított menedékkérők kiutasításával kapcsolatos kihívásokra és annak kezelésére vonatkozó magyar lépésekre, d.) a kiutasítás végrehajtásának akadályai esetén levő eljárás e.) a visszatérési politika összekapcsolása a menekültügyi eljárással: magyar irányelvek és intézkedések bemutatása f.) konklúzió.

Az **első fejezetben** a magyar helyzet áttekintésére került sor, amely során bemutatásra került, hogy Magyarországon az elutasított menedékkérelmek prioritásnak számítanak, tekintettel arra, hogy az irreguláris migránsok többsége azért nyújt(ott) be Magyarországon menedékkérelmet, hogy ezzel lassítsa az unió területéről történő kiutasítását, illetve az eljárás enyhébb szabályait kihasználva tovább folytassa útját Nyugat-Európa felé. Habár külön statisztikai adatok gyűjtése nincs arra

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

vonatkozóan, hogy a kiutasított harmadik országbeli állampolgárok közül hányan voltak elutasított menedékkérők. Ennek oka, hogy bár viszonylag sok menedékkérelmem érkezett be a 2015-ös évben, ennek ellenére az esetek 86%-nál nem folytatták le az eljárást, mert a kérelmezők az eljárás közben ismeretlen helyre távoztak. Emellett pedig az elutasított menedékkérők nagy része is elhagyja az országot a schengeni térség irányába az önkéntes távozásra nyitva álló idő alatt, így a ténylegesen kiutasított menedékkérők esetén csupán pár főről beszélhetünk ténylegesen.

A **második fejezetben** maga a menedék kérelem elbírálását követő teljes magyar gyakorlat kerül bemutatásra. A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal a **menekültügyi hatóság az elismerés iránti kérelmet elutasító döntésében rendelkezik** a külföldi humanitárius célból kiadott tartózkodási engedélyének visszavonásáról, és a külföldi a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) szerinti kiutasításáról és kitoloncolásáról, valamint megállapítja a beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát. Emellett rendelkezik az önkéntes távozásra nyitva álló határidőről is. (feltéve, hogy vállalja a harmadik országbeli az önkéntes távozást) Mind az elutasító döntés, mind az önkéntes távozásról szóló végzés ellen lehetőség van fellebbezés benyújtására.

A menekültügyi hatóság által elrendelt kiutasítást és kitoloncolást az idegenrendészeti hatóság hajtja végre, de szállás, munka, jóléti szolgáltatások, egészségügyi ellátás és oktatás a menedékkérelmem elutasítása szerint illeti meg őket, kivéve, ha fenn áll a szökés, elrejtőzés veszélye, elhagyja a kijelölt szállást vagy nem tesz eleget jelentkezési kötelezettségének mert ezen esetekben idegenrendészeti őrzőt szállásra kerül a kiutasítás végrehajthatóságának céljából. Az elutasított menedékkérő ismételt menedékkérelmet terjeszthet elő ugyanis Magyarországon nincs megszabva, hogy egy személy hány menedékkérelmet nyújthat be. Ha egy személy kétszer, vagy ennél többször nyújt be nemzetközi védelem iránti kérelmet, akkor ezeket a kérelmeket ismételt kérelemként regisztrálja a menekültügyi hatóság.

A **harmadik fejezetben** az elutasított menedékkérők kiutasítására reflektál. A táblázatból is kitűnik, hogy az elutasított menedékkérőkre vonatkoztatva nincsen külön eljárás, hanem a többi kiutasítottal együtt a 2007. évi II. törvényben foglalt szökés és elrejtőzés veszélyének fennállása esetén különböző intézkedéseket hajthatnak végre a kiutasítás végrehajtásának biztosítása érdekében. Az egyik fő kihívás, amely azonban a visszatérési eljárást globálisan jellemzi de az elutasított menedékkérők esetén fokozottan jelen van, hogy amennyiben a harmadik országbeli nem kíván visszatérni a nagykövetségek nem együttműködők a beazonosítási eljárásban, illetve az útiokmányok kiállításában. Tekintettel arra, hogy az irreguláris migránsok többsége nem rendelkezik semmilyen hivatalos dokumentummal, ezért a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal csak a nagykövetségek támogatására számíthat a beazonosítás, és végül az útiokmány megszerzése tekintetében. Ugyanakkor a nagykövetségek többsége kevésbé együttműködő (nem válaszolnak az írásbeli megkeresésekre, megtagadják a személyes interjút stb.) azokban az esetekben, amikor a kiutasított személy nem akar önként hazatérni, ami az eljárások elhúzódásához vezet, és ennek következtében – több okból kifolyólag – a visszaküldés nem lesz végrehajtható.

A **negyedik fejezetben** kerül bemutatásra, hogy amennyiben a kiutasítás azonnal nem végrehajtható mivel nincs olyan biztonságos ország, amely az érintett harmadik országbeli állampolgárt befogadja, a visszairányítás végrehajtásának vagy a kiutasítás végrehajtásának tilalma esetén az idegenrendészeti hatóság a harmadik országbeli állampolgárt befogadottként ismeri el, és intézkedik a humanitárius tartózkodási engedély kiadásáról. A befogadottkénti elismerés

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

feltételeinek megszűnése esetén az idegrendészeti hatóság a befogadott státuszt visszavonja. A befogadottat megilletik a tartózkodási engedéllyel rendelkezőknek, illetve a befogadottaknak külön törvényben biztosított jogok.

Az **ötödik fejezetben** a visszatérés és a menekültügyi politika kapcsán bemutatásra kerül, hogy 2015 nyarán a menedékkérők számának drasztikus emelkedésének kezelése érdekében bevezetésre került gyorsított eljárás, és a biztonságos országok nemzeti listáinak alkalmazásának lehetősége mellett a határon lefolytatott eljárások új szabályai is amely a megalapozatlan kérelmek gyors kiszűrését szolgálják.

A **hatodik és egyben utolsó fejezetben** pedig a konklúzió, hogy bár Magyarország nem az elutasított menedékkérőkre szabja a visszatérési politikáját, mivel az ország tranzit jellegéből kifolyólag a menekült eljárások legnagyobb része nem kerül lefolytatásra mert az eljárás vége előtt a menedékkérők ismeretlen helyre távoznak, azonban Magyarországon elsődlegesen az önkéntes hazatérést részesítik előnybe, melynek előnyeiről és következményeiről megfelelő tájékoztatást adnak, így például az unióba való legális bejutásának lehetőségéről is.

I. A magyar helyzet áttekintése

1. Milyen mértékben tekinthető jelentős kérdésnek az elutasított menedékkérők vissza nem térése/küldése az Ön tagállamában? Az elutasított menedékkérők visszaküldése (nemzeti) szakpolitikai prioritás? Kérem, adjon kvalitatív bizonyítékot erre például jelentésekből, politikai vitákból vagy média riportokból.

A 2014 óta tartó migrációs válság során megerősítést nyert, hogy Magyarország a migráció szempontjából továbbra is tranzitország minősül. Az irreguláris migránsok többsége csak azért nyújt(ott) be Magyarországon menedékkérelmet, hogy ezzel lassítsa az unió területéről történő kiutasítását, illetve az eljárás enyhébb szabályait kihasználva tovább folytassa útját Nyugat-Európa felé.

Ezért a migrációval összefüggő visszaélésekkel szembeni hatékony fellépés, és a menedékkérellemmel való visszaélés visszaszorítása érdekében jelenleg Magyarországon kiemelt kérdésnek számít az elutasított menedékkérők visszatérésének, illetve vissza nem térésének problémája.

A magyar Migrációs stratégia¹ a célkitűzések között említi, hogy a menekültügyi eljárásban a Közös Európai Menekültügyi Rendszer keretében hangsúlyos intézkedések megtétele szükséges az e téren megjelenő visszaélések visszaszorítása érdekében, mindezt természetesen az érintett személyek emberi jogainak és méltóságának teljes mértékű tiszteletben tartása mellett. Emellett célult tűzi ki a visszaélések elleni hatékony fellépést a jogi környezet javításával, valamint a

¹ 1698/2013. (X. 4.) Korm. határozat

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

humánus - az önkéntes visszatérést előnyben részesítő -, hatékony és fenntartható visszatérés elősegítését is.

A jelenlegi migrációs válság kezelésére a magyar miniszterelnök által 2016. április 15-én bejelentett tízpontos Schengen 2.0 akcióterv² kimondja, hogy a menekültügyi jogokkal való visszaélés ellen súlyosabb, nemzetállami szinten alkalmazott szankciókkal kell fellépni. Emellett rögzíti, hogy a visszafogadásra és visszatérésre vonatkozó megállapodásokat a származási és tranzitországokkal kell megkötni, és velük együttműködve kell érvényre juttatni, illetve azt is, hogy az illegális migránsokat vissza kell küldeni a biztonságos származási vagy tranzit országokba.

A fentiekre tekintettel elmondható, hogy az elutasított menedékkérők visszaküldése jelenleg szakpolitikai prioritás Magyarországon.

2. Kérem, töltsse ki az 1. számú mellékletben szereplő Excel dokumentumot amennyiben az alábbiakra vonatkozóan rendelkezik nemzeti statisztikával:

- azon elutasított menedékkérők száma, akikkel szemben végrehajtható kiutasítást elrendelő határozatot hoztak 2011 és 2015 között, nem szerinti bontásban;
- azon elutasított menedékkérők száma, akik/et a tagállamából ténylegesen visszatértek vagy visszaküldtek harmadik országba 2011 és 2015 között (amennyiben lehetséges nem és a visszatérés típusa szerinti (önkéntes/támogatott önkéntes/kényszerített) bontásban).

3. Kérem, az alábbi táblázat kitöltésével, illetve az arány megjelölésével adjon nemzeti becslést nem szerinti bontásban (a) elutasított menedékkérők aránya azon harmadik országbeli állampolgárok száma között, akikkel szemben kiutasítási határozatot hoztak 2011 és 2015 között, valamint a (b) kiutasítási határozattal rendelkező elutasított menedékkérők aránya azok között, akik ténylegesen visszatértek.

- a) 90 - 100%
- b) 51 - 90%
- c) 31 - 50%
- d) **30% alatt**

² Forrás: <http://www.kormany.hu/hu/miniszterelnoki-kabinetiroda/hirek/tizpontos-akcioterv-a-migracios-valsag-kezelesere> (2016. május 8.)

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

Év	Elutasított menedékkérők %-os aránya azon harmadik országbeli állampolgárok között, akikkel szemben kiutasítási határozatot hoztak 2011 és 2015 között			Kiutasítási határozattal rendelkező elutasított menedékkérők %-os aránya azok között, akik ténylegesen visszatértek			Forrás / a becslés módszere
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összes	
2011	N/A	N/A	Kevesebb, mint 30%	N/A	N/A	Kevesebb, mint 30%	Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal
2012	N/A	N/A	Kevesebb, mint 30%	N/A	N/A	Kevesebb, mint 30%	Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal
2013	N/A	N/A	Kevesebb, mint 30%	N/A	N/A	Kevesebb, mint 30%	Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal
2014	N/A	N/A	Kevesebb, mint 30%	N/A	N/A	Kevesebb, mint 30%	Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal
2015	N/A	N/A	Kevesebb, mint 30%	N/A	N/A	Kevesebb, mint 30%	Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal

4a. Amennyiben rendelkezésre áll kérem, szolgáltatson bármilyen nemzeti becslést nem szerinti bontásban azon elutasított menedékkérők számára vonatkozóan, akik annak ellenére, hogy velük szemben 2011 és 2015 között kiutasítási határozatot hoztak továbbra is az Ön tagállama területén tartózkodnak, mert nem lehetett visszaküldeni őket.

Év	Azon elutasított menedékkérők %-os aránya, akikkel szemben kiutasítási határozatot hoztak és továbbra is a tagállam területén tartózkodnak			Forrás / a becslés módszere
	Férfi	Nő	Összesen	
2011	N/A	N/A	N/A	Nem releváns.

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

2012	N/A	N/A	N/A	Nem releváns.
2013	N/A	N/A	N/A	Nem releváns.
2014	N/A	N/A	N/A	Nem releváns.
2015	N/A	N/A	N/A	Nem releváns.

4b. Kérem, amennyiben lehetséges, szolgáltatson 4a. pontban megjelölt személyi kör tekintetében adatokat a kiutasítás oka szerinti bontásban. Amennyiben ez nem elérhető, akkor írjon bármilyen mennyiségi bizonyítékot a főbb kiutasítási okok tekintetében.

Az elutasított menedékkérők az átlagosnál kevésbé együttműködőek a hatóságokkal, ami még jobban megnehezíti az útiokmányok beszerzést a nagykövetségektől, mivel a legtöbb nagykövetség nem állít ki útiokmányt azon személyek részére, akik nem akarnak önként visszatérni származási országukba.

Emellett az is gyakori, hogy ismételt menedékkérelmet nyújtanak be annak érdekében, hogy megelőzzék a kiutasítási határozat végrehajtását.

II. Az elutasított menedékkérőkkel szemben az elutasításkor alkalmazott magyar szakpolitikák és intézkedések

2.1. A menekültügy döntései hogyan hatnak a kiutasító határozat kibocsátására?

5. A menekültügyi döntéshozatal melyik szakaszában lehet végrehajtható kiutasítási határozatot hozni? Kérem, válasszon a következő lehetőségek közül:

- a) **az elsőfokú döntés meghozatalát követően** (minden nemzetközi védelem iránti kérelem),
- b) az elsőfokú döntés meghozatalát követően (csak a megalapozatlannak ítélt kérelmek esetében),
- c) egyes jogorvoslati kérelmek benyújtása, de még mielőtt az összes jogorvoslati lehetőséget kimerítették volna,
- d) csak azután, hogy összes jogorvoslati lehetőséget kimerítették,
- e) egyéb körülmények között.

A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Met.) 45. § (5) bekezdése értelmében a visszaküldés tilalmának fenn nem állása esetén **a menekültügyi hatóság az elismerés iránti kérelmet elutasító döntésében rendelkezik** a külföldi humanitárius

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

célből kiadott tartózkodási engedélyének visszavonásáról, és - ha a külföldi más jogcímen nem jogosult Magyarország területén tartózkodni - a külföldi a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) szerinti kiutasításáról és kitoloncolásáról, valamint megállapítja a beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát.

A kiutasítási határozat meghozatala vonatkozásában a magyar szabályozás nem tesz különbséget a nemzetközi védelem iránti kérelmek között a döntés jogalapja tekintetében.

6. Amennyiben a kiutasítási határozat az előtt lép hatályba, hogy minden jogorvoslati lehetőséget kimerítettek volna, akkor a gyakorlatban ez milyen gyakran vezet a kérelmező (tényleges) visszaküldéséhez (pl. minden esetben, az esetek többségében, néhány esetben, ritkán, soha)?

A Met. 45 § (7) bekezdése alapján az elutasított menedékkérő kiutasítással szemben jogorvoslattal a menekültügyi hatóság elismerés iránti kérelmet elutasító döntésével szembeni jogorvoslat során élhet.³

Emellett ha a kérelmező ismételt kérelmét azt követően nyújtja be, hogy korábbi kérelme tárgyában jogerős megszüntető vagy elutasító döntés született, a menekültügyi hatóság megvizsgálja, hogy a korábbi döntést követően felmerül-e olyan új körülmény vagy tény, amely alapján a kérelmező menekültkénti vagy oltalmazottkénti elismerésének lenne helye. Ha megállapítja, hogy az ismételt kérelem előterjesztésére a kérelmező kiutasításának végrehajtását közvetlenül megelőzően került sor, és a kérelmet az elutasítja, a kérelmezőt a döntés közlését követően nem illetik meg a területen maradás joga. Ezen kívül ha ugyanaz a kérelmező azt követően nyújt be kérelmet, hogy korábbi ismételt kérelme tárgyában jogorvoslattal tovább nem támadható elutasító döntés született, a kérelmezőt szintén nem illetik meg a területen maradás joga. A döntésekkel szemben benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelemnek és a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemnek nincs halasztó hatálya a döntés végrehajtására.⁴ Egyéb esetekben a kérelemnek automatikus felfüggesztő hatálya van a döntés végrehajtására.

A gyakorlatban az elutasított menedékkérelem miatt elrendelt kiutasítás az esetek többségében eredményezi a kérelmező tényleges visszaküldését.

A kérdésre vonatkozóan a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal statisztikai adatot nem gyűjt, így nem áll rendelkezésre információ a tekintetben, hogy ez az eset milyen gyakran vezet a kérelmező tényleges visszaküldéséhez.

7a. Az Ön tagállamában a kiutasítási határozat kibocsátásért felelős hatóság megegyezik azzal, amelyik a menedékkérellemmel kapcsolatos döntés meghozataláért felelős?

Igen / *Nem*

Ha nem, akkor ezek a hatóságok hogyan koordinálnak és kommunikálnak egymással annak érdekében, hogy a menekültügyi döntés alapján megfelelő időben hozzák meg a kiutasítási határozatot?

³ Met. 53. § (2) bekezdés

⁴ Met. 54. § (1)-(4) bekezdés

A **menekültügyi hatóság** az elismerés iránti kérelmet elutasító döntésében rendelkezik a harmadik országbeli állampolgár kiutasításáról és kitoloncolásáról, valamint megállapítja a beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát.⁵ A menekültügyi hatóság által elrendelt kiutasítást és kitoloncolást az idegenrendészeti hatóság hajtja végre.⁶

A menekültügyi hatóság mellett, még kiutasítási határozatot hozhat a bíróság illetőleg az idegenrendészeti hatóság. A bíróság büntetésként szabhat ki, míg a rendőrség az illegálisan tartózkodó azon harmadik állampolgárral szemben, akik menedékkérelmet nem nyújtanak be. Abban az esetben, ha bírósági eljárás és menekültügyi hatóság előtt is folyamatban van az eljárás a bíróság a döntést meghozza, azonban nem hajtja végre a menekültügyi hatóság döntéséig. Így amennyiben a kérelmező meg kapja a menedékkérelmet, kiutasításra nem kerül sor a bírósági határozat ellenére.

A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (Harmtv.) 42.

§ (1) bekezdése értelmében a mennyiben az idegenrendészeti hatóság megállapítja, hogy a Magyarország területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár tartózkodásra a továbbiakban már nem jogosult, a tartózkodási engedély kérelmét elutasító vagy a tartózkodásra jogosító okmányát visszavonó határozatában, a harmadik országbeli állampolgárt - az e törvényben meghatározott esetek kivételével - az Európai Unió tagállamainak területéről kiutasítja. A harmadik országbeli állampolgár a kiutasítással szemben jogorvoslattal a tartózkodási engedély kérelmet elutasító vagy a tartózkodásra jogosító okmányt visszavonó határozattal szembeni jogorvoslat során élhet.

Amennyiben a bíróság kiutasítás büntetést alkalmaz, vagy az idegenrendészeti hatóság megállapítja, hogy a harmadik országbeli állampolgárral szemben a kiutasítás e törvényben meghatározott feltételei fennállnak, az idegenrendészeti hatóság a döntésében a harmadik országbeli állampolgárt az - az e törvényben meghatározott esetek kivételével - Európai Unió tagállamainak területéről kiutasítja.⁷

Az idegenrendészeti hatóság a kiutasítás elrendelésére hozott határozatban, illetve a bírósági kiutasítás végrehajtására hozott végzésben az önkéntes távozásra a határidőt úgy határozza meg, hogy az a kiutasító határozatnak a harmadik országbeli állampolgárral történő közlésétől számított legalább hetedik, legfeljebb harmincadik napra essen, amennyiben a harmadik országbeli állampolgár vállalja - az e törvényben meghatározott esetek kivételével - az Európai Unió tagállamai területének önkéntes elhagyását. A fent említett határidő nem zárja ki annak lehetőségét, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár előbb tegyen eleget a kiutasító döntésben foglaltaknak.⁸

⁵ Met. 45. § (5) bekezdés

⁶ Met. 45. § (8) bekezdés

⁷ Hartv. 42. § (2) bekezdés

⁸ Harmtv. 42. § (3) bekezdés

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

7b. Amikor egy menekültügyi döntés kiutasítási határozathoz vezet, az elutasítást követően milyen hamar hozzák meg a kiutasítási határozatot? Kérem, válasszon az alábbi lehetőségek közül:

- a) **A kiutasítási határozatot a menedékkérelmet elutasító határozat hatályba lépésével/végrehajthatóvá válásával egy időben hozzák meg.**
- b) A kiutasítási határozatot a menedékkérelmet elutasító határozat hatályba lépésével/végrehajthatóvá válását követő 24 órán belül hozzák meg.
- c) A kiutasítási határozatot a menedékkérelmet elutasító határozat hatályba lépésével/végrehajthatóvá válását követő egy héten belül hozzák meg.
- d) A kiutasítási határozatot a menedékkérelmet elutasító határozat hatályba lépésével/végrehajthatóvá válását követő egy hónapon belül hozzák meg.

A visszaküldés tilalma fenn nem állása esetén a menekültügyi hatóság az elismerés iránti kérelmet elutasító döntésével egy időben rendelkezik a harmadik országbeli állampolgár kiutasításáról és kitoloncolásáról.⁹

8. Az Ön tagállamában lehetséges-e azon információ, amelyet a menekültügyi eljárás során jutott a hatóság tudomására a visszaküldés megkönnyítésére felhasználni?

Igen / Nem

Ha igen, akkor ezt az információt rendszeresen felhasználják?

Igen. A menekültügyi eljárás (pl. interjú) során zárt kezelésű adatokat felhasználhatók az idegenrendészeti eljárás során is, de csak olyan módon, ami nem hat negatívan a harmadik országbeli állampolgárra nézve.

A menekültügyi eljárás során megállapított személyazonosság megkönnyíti a harmadik országbeli állampolgár visszaküldését.

2.2. A visszatérésre kötelezett elutasított menedékkérőt érintő azonnali következmények

⁹ Met. 45. § (5) bekezdés

*Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok***9. Mik a kiutasítási határozat hatályba lépésének azonnali következményei az elutasított menedékkérő számára?**

Kérem, válaszolja meg ezt a kérdést az alábbi táblázat kitöltésével.

2.1. táblázat A kiutasítási határozat hatályba lépésének azonnali következményei az elutasított menedékkérő számára

Kérdések	...jogszabály alapján	... a gyakorlatban	Írjon bizonyítékot arra nézve, ami azt mutatja, hogy ez a visszatérést ösztönzi, vagy inkább hátráltatja.
Szállás			
A kérelmezők az elutasítást követően maradhatnak a befogadó állomáson? <i>Igen/Nem</i>	Igen, a kiutasítási eljárás végrehajtásáig.	Nem. A gyakorlatban idegenrendészeti őrzött szállásra kerülnek, hogy biztosítva legyen a kiutasítás végrehajtósága.	A visszatérést nem ösztönzi, mert a kérelmezők többsége elhagyja a befogadó állomást és Nyugat-Európa fele elhagyja az országot.
Ha a fenti válasz igen, kérem, jelölje meg, hogy mennyi ideig maradhatnak a befogadó állomáson a kiutasító határozat átvételét követően?	Nem releváns.	Nem releváns.	
Ha a fenti válasz nem, akkor más helyen szállásolják el őket (pl. nyitott kiutasítási központ)? <i>Igen/Nem (Ha igen, akkor röviden mutassa be a szolgáltatásokat.)</i>	<u>Idegenrendészeti őrzött szálláson</u> helyezik el az érintett harmadik országbeli állampolgárokat amennyiben fenn áll a kiutasítási eljárás meghiúsításának lehetősége. A Harmtv. 61. § (3) bekezdése szerint Az őrizetben lévő harmadik országbeli állampolgár jogosult: a) elhelyezésre, ételmezésre, saját ruházat viselésére - szükség esetén	A kiutasított személyeket általában idegenrendészeti őrzött szálláson helyezik el, hogy a határozat végrehajtható legyen. <u>Kijelölt helyen való tartózkodás</u>	A gyakorlatban a kiutasítási határozatok töredéke kerül végrehajtásra tekintettel arra, hogy hamarabb elhagyják az országot.

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

	<p>az évszaknak megfelelő ruházatra - , valamint - a külön jogszabályban meghatározott - egészségügyi ellátásra;</p> <p>b) képviselőjével, illetve a konzuli képviselete tagjával ellenőrzés nélküli, valamint hozzátartozójával ellenőrzés melletti kapcsolattartásra;</p> <p>c) a külön jogszabályban meghatározottak szerint csomag átvételére és küldésére, levelezés folytatására és látogató fogadására;</p> <p>d) az ételmezésének saját költségén történő kiegészítésére;</p> <p>e) vallásának gyakorlására, ideértve a vallási előírásoknak megfelelő étkezést is;</p> <p>f) a rendelkezésre álló közművelődési lehetőségek igénybevételére;</p> <p>g) kifogás, kérés, panasz, közérdekű bejelentés megtételére;</p> <p>h) napi legalább egy óra időtartamú szabad levegőn tartózkodásra;</p> <p>i) a kiskorú őrizetes jogosult továbbá szabadidős tevékenységek végzésére, beleértve a korának megfelelő játék- és rekreációs tevékenységeket;</p> <p>j) a kiskorú őrizetes részére az őrizet időtartamának függvényében biztosítani kell a korának megfelelő oktatást.</p>		
--	--	--	--

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

	Kijelölt helyen való tartózkodás		
Munka			
<p>Az elutasított menedékkérők hozzáférnek a munkaerőpiachoz?</p> <p>Igen/Nem</p>	<p>A Harm. tv. 64. § (1) bekezdése értelmében az a harmadik országbeli állampolgár, akinek az idegenrendészeti hatóság a kötelező tartózkodását közösségi szálláson, befogadó állomáson vagy meghatározott megye közigazgatási területén jelölte ki, jogosult a törvényben meghatározott közfoglalkoztatási jogviszony keretében munkát végezni kivéve, ha más foglalkoztatási jogviszonyból, vagy egyéb, e törvény szerinti jogszerű keresőtevékenységből származó jövedelemmel rendelkezik.</p>	<p>Nincs elérhető információ.</p>	<p>Nem hátráltatja a visszatérést, mivel csak a megélhetését biztosítja a magyarországi tartózkodási idejére.</p>
<p>Ha igen, akkor kérem, jelöljem meg, hogy a kiutasítási határozat átvételét követően mennyi ideig folytathatják a munkát?</p>	<p>Ameddig a kijelölt tartózkodási helyre vonatkozó feltételek fennállnak.</p>	<p>Ameddig a kijelölt tartózkodási helyre vonatkozó feltételek fennállnak.</p>	
<p>Ha igen, akkor kérem, írja le az esetleges, a foglalkoztatásukat érintő speciális feltételeket.</p>	<p>Nem releváns.</p>	<p>Nem releváns.</p>	
Jóléti szolgáltatások			
<p>Az elutasított menedékkérők jogosultak-e valamilyen szociális ellátásra?</p>	<p>Pénzbeli ellátást nem kapnak ugyan, de szállásra és étkezési ellátásra jogosultak.</p>	<p>Pénzbeli ellátást nem kapnak ugyan, de szállásra és étkezési ellátásra jogosultak.</p>	<p>Nem hátráltatja a visszaküldést.</p>
<p>Ha igen, akkor röviden írja le ezeket.</p>	<p>A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és</p>		

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

	tartózkodásról szóló 2007. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 114/2007 (V. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Harmvhr.) 130. § (1) bekezdés f) pontja szerint egyéb jogszabályi feltételeinek megfelelő harmadik országbeli állampolgár esetén személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményt jelölhető ki.		
<i>Ha igen, akkor kérem, jelölje meg, hogy a kiutasító határozat átvételét követően mennyi ideig jogosultak szociális ellátások igénybe vételére?</i>	A kiutasításról szóló határozat végrehajtásáig.	A kiutasításról szóló határozat végrehajtásáig.	
Egészségügyi ellátás			
<i>Az elutasított menedékkérők jogosultak-e egészségügyi ellátásra?</i> <i>Igen/Nem</i>	Igen.	Igen	Visszatérést elősegítő.
<i>Ez magában foglal minden ellátást vagy csak a sürgősségi ellátásokat?</i>	A Harmvhr. 138. § (1) bekezdése alapján az őrizetbe vett harmadik országbeli állampolgár egészségügyi ellátását az őrzött szálláson folyamatosan biztosítani kell. Az alábbi térítésmentes szolgáltatásokra jogosult: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 142. § (2) bekezdésében és (3) bekezdésének e) és i) pontjában meghatározott ellátások, amely magában foglalja <i>1. a járványügyi ellátások közül:</i> - a kötelező védőoltást (kivéve a	A gyakorlatban ezen ellátások bizosítottak.	

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

	<p>külföldre történő kiutazás miatt szükséges védőoltást),</p> <ul style="list-style-type: none"> - a járványügyi érdekből végzett szűrővizsgálatot, - a kötelező orvosi vizsgálatot, - a járványügyi elkülönítést, - a fertőző betegek szállítását; <p>2. a mentést, amennyiben az adott személy azonnali ellátásra szorul,</p> <p>3. sürgős szükség esetén a külön jogszabályban meghatározott ellátásokat,</p> <p>4. Magyarország területén tartózkodó személy elhalálozását követően a halottvizsgálat, illetve a halottakkal kapcsolatos orvosi eljárásokkal összefüggő ellátások,</p> <p>5. a katasztrófa-egészségügyi ellátás</p>		
Oktatás			
<p>Az elutasított menedékkérők még jogosultak-e oktatási programokban és/vagy képzéseken történő részvételre?</p> <p>Igen/Nem</p>	<p>Nem, csak a gyermekek részére elérhető.</p> <p>A Harmvhr. 129. § (1a) bekezdése szerint az amennyiben az őrizet időtartama indokolja, a kiskorú őrizetes számára korának és fejlettségi szintjének megfelelő oktatást kell biztosítani az őrzött szálláson vagy más arra alkalmas intézményben.</p>	<p>Nem, csak gyermekek részére elérhető.</p>	

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

<i>Ha igen, kérem, jelölje meg, hogy a kiutasító határozat átvételét követően mennyi ideig jogosultak oktatási tevékenységekben való részvételre?</i>	A kiutasítási határozat végrehajtásáig.	A kiutasítási határozat végrehajtásáig.	
Egyéb?			
<i>Van-e egyéb, itt említést érdemlő releváns intézkedése? Kérem, írja le ezeket.</i>	Nem releváns.	Nem releváns.	Nem releváns.

10. Amikor az elutasított menedékkérő megkapja a végrehajtható kiutasítási határozatot, az Ön tagállama milyen intézkedéseket tesz a határozat érvényesítése és a szökés megelőzése érdekében (pl. rendszeres jelentkezési kötelezettség előírása)?

Intézkedések:

A Magyarország területén illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt (menedékkérőt nem) idegenrendészeti eljárás lefolytatása, illetve kitoloncolás végrehajtásának biztosítása érdekében a Harmtv. alapján az idegenrendészeti hatóság **idegenrendészeti őrizet**ben veheti. **Alternatív intézkedésként úti okmány elvétele, vagy kijelölt helyen való tartózkodás elrendelése** alkalmazható az érintett külföldivel szemben.

Őrizet elrendelése:

Az idegenrendészeti hatóság a **kitoloncolás végrehajtásának biztosítása** érdekében idegenrendészeti őrizetbe veheti azt a harmadik országbeli állampolgárt, aki

- a) a hatóság elől elrejtőzött, vagy a kitoloncolás végrehajtását más módon akadályozza,
- b) a távozást megtagadja, vagy más alapos ok miatt feltehető, hogy a kiutasítás végrehajtását késlelteti vagy megghiúsítja, illetve szökésének veszélye áll fenn,
- c) a kötelező tartózkodásra kijelölt helyen előírt magatartási szabályokat súlyosan vagy ismételten megsértette,
- d) a számára előírt hatóság előtti megjelenési kötelezettséget felszólításra sem teljesítette, és ezzel akadályozza az idegenrendészeti eljárás lefolytatását, vagy
- e) szándékos bűncselekmény elkövetése miatt kiszabott szabadságvesztés-büntetésből szabadult.¹⁰

Az idegenrendészeti őrizetnek az a), illetve b) pontja alapján történő elrendelése előtt az idegenrendészeti hatóság mérlegeli, hogy a kitoloncolás végrehajtása a úti okmány elvétele, vagy kijelölt helyen való tartózkodás elrendelése mellett biztosítható-e.¹¹

Az idegenrendészeti őrizetet **határozattal** kell elrendelni, és azt a közléssel egyidejűleg végre kell hajtani. Az idegenrendészeti őrizet legfeljebb **hetvenkét órára** rendelhető el, amelyet az őrizet helye szerint illetékes járásbíróság a harmadik országbeli állampolgár kitoloncolásáig, alkalmanként legfeljebb hatvan nappal meghosszabbíthat. Az idegenrendészeti őrizet hat hónap elteltével további, legfeljebb hat hónappal meghosszabbítható, ha a kiutasítás végrehajtása minden szükséges intézkedés megtétele ellenére azért tart tovább hat hónaponál, mert az érintett harmadik országbeli állampolgár nem működik együtt a hatósággal, vagy a kitoloncoláshoz szükséges okmányok beszerzése a harmadik országbeli állampolgár származási országának, vagy az őt visszafogadási egyezmény alapján visszafogadni vagy egyébként befogadni köteles állam hatóságainak eljárása miatt elhúzódik.¹²

Emellett az idegenrendészeti hatóság az **idegenrendészeti eljárás lefolytatása érdekében** kiutasítást előkészítő őrizetbe veheti azt a harmadik országbeli állampolgárt, akinek

¹⁰ Harmtv. 54. § (1) bekezdés

¹¹ Harmtv. 54. § (2) bekezdés

¹² Harmtv. 54. § (3)-(5) bekezdés

- a) személyazonossága vagy tartózkodásának jogszerűsége nem tisztázott, vagy
 b) kétoldalú visszafogadási egyezmény alapján az Európai Unió más tagállama részére visszaadása folyamatban van.¹³

A kiutasítást előkészítő őrizetet határozattal kell elrendelni, és azt a közléssel egyidejűleg végre kell hajtani. A kiutasítást előkészítő őrizet legfeljebb hetvenkét órára rendelhető el, amelyet az őrizet helye szerint illetékes járásbíróság a harmadik országbeli állampolgár személyazonosságának vagy tartózkodása jogszerűségének tisztázásáig, de legfeljebb harminc napig meghosszabbíthat.¹⁴

Az idegenrendészeti őrizetet **meg kell szüntetni**,¹⁵ ha

- a) a kiutasítás végrehajtásának feltételei biztosítottak,
 b) nyilvánvalóvá válik, hogy a kiutasítást nem lehet végrehajtani,
 c) az őrizet elrendelésétől számítva hat, illetve 12 hónap - eltelt,
 d) a harmadik országbeli állampolgár nemzetközi védelem iránti kérelme alapján a törvényben meghatározottak szerint jogosult a Magyarország területén való tartózkodásra, vagy
 e) a harmadik országbeli állampolgár menekültügyi őrizet hatálya alá kerül.

A c) pont alkalmazásában az őrizet időtartamába a kiutasítást előkészítő őrizet időtartama beleszámítandó. A menekültügyi őrizet időtartama az idegenrendészeti őrizet és a kiutasítást előkészítő őrizet időtartamába nem számít bele. A b), illetve c) pontja alapján történő megszüntetése esetén az őrizetet elrendelő idegenrendészeti hatóság a harmadik országbeli állampolgár számára kijelölt helyen való tartózkodást rendel el.¹⁶

Garanciális szabályok¹⁷:

Nem rendelhető el kiutasítást előkészítő őrizet vagy idegenrendészeti őrizet kizárólag azon az alapon, hogy a harmadik országbeli állampolgár menedékjog iránti kérelmet terjesztett elő. Ezen kívül kísérő nélküli kiskorú harmadik országbeli állampolgárral szemben nem rendelhető el őrizet. Ezen felül kiskorú gyermekkel rendelkező családdal szemben, a gyermek mindenek felett álló érdekét elsődlegesen figyelembe véve, őrizet csak végső intézkedésként legfeljebb harminc napra rendelhető el, ha az idegenrendészeti hatóság megállapítja, hogy az őrizet elrendelésének célja egyéb módon nem biztosítható. És nem utolsó sorban az őrizetet azonnal meg kell szüntetni, ha elrendelésének oka megszűnt.

Úti okmány elvétele:

A Harmtv. 48 § (2) bekezdése alapján a kiutasítás végrehajtásának biztosítsa érdekében az idegenrendészeti hatóság a harmadik országbeli állampolgár úti okmányát elveheti.

A kijelölt helyen való tartózkodás elrendelése:

Az idegenrendészeti hatóság a harmadik országbeli állampolgár **kijelölt helyen való tartózkodását** rendelheti el, ha

- a) a harmadik országbeli állampolgár visszairányítását vagy kiutasítását Magyarország nemzetközi egyezményben vállalt kötelezettsége miatt nem lehet elrendelni, illetve végrehajtani;

¹³ Harmtv. 55. § (1) bekezdés

¹⁴ Harmtv. 55. § (2)-(3) bekezdés

¹⁵ Harmtv. 54. § (6) bekezdés

¹⁶ Harmtv. 54. § (7)-(8) bekezdés

¹⁷ Harmtv. 56. §

- b) kiskorú, és vele szemben őrizet elrendelésének lenne helye;
- c) vele szemben őrizet elrendelésének lenne helye, és vele együtt Magyarország területén tartózkodó kiskorú gyermeke az őrizet elrendelése esetén felügyelet nélkül maradna;
- d) az őrizet határideje letelt, de az őrizet elrendelésére alapul szolgáló ok továbbra is fennáll;
- e) a harmadik országbeli állampolgár humanitárius célú tartózkodási engedéllyel rendelkezik;
- f) a harmadik országbeli állampolgár kiutasítás hatálya alatt áll, és a megélhetéséhez szükséges anyagi és lakhatási feltételekkel nem rendelkezik;
- g) vele szemben idegenrendészeti őrizet elrendelésének lenne helye, és az őrizet rá nézve - különös tekintettel egészségi állapotára, életkorára - aránytalanul súlyos hátránnyal járna.¹⁸

Az **elrendelő határozatban** meg kell határozni: a kötelező tartózkodás helyét, a tartózkodás magatartási szabályait, és ha a tartózkodási hely nem közösségi szállás vagy befogadó állomás, a hatóság előtti időszakonkénti megjelenésre való kötelezést.

A meghatározott magatartási szabályok meghatározása során rendelkezni kell arról is, hogy a kijelölt tartózkodási helyet elrendelő határozatban meghatározott megye közigazgatási területét a harmadik országbeli állampolgár nem hagyhatja el, kivéve, ha humanitárius célú tartózkodási engedéllyel rendelkezik, vagy a külföldi kérelmére azt az idegenrendészeti hatóság engedélyezte. A kötelező tartózkodási helyet közösségi szálláson vagy befogadó állomáson lehet kijelölni, ha a harmadik országbeli állampolgár magát eltartani nem képes, megfelelő lakással, anyagi fedezettel vagy jövedelemmel, eltartásra köteles meghívóval, eltartásra kötelezhető hozzátartozóval nem rendelkezik.¹⁹

2.3. A kiutasítás határozattal szembeni fellebbezés lehetőségei

11. Van-e lehetősége annak az elutasított menedékkérőnek, aki a végrehajtható kiutasítási határozatot kapott, hogy a visszaküldése előtt fellebbezést nyújtson be a határozat ellen?

Igen / Nem

Ha igen, akkor milyen feltételek mellett nyújthat be fellebbezést?

A Met. 45. § (7) bekezdése értelmében a külföldi kiutasítással szemben jogorvoslattal a menekültügyi hatóság elismerés iránti kérelmet elutasító döntésével szembeni jogorvoslat során élhet.

A kérelmet elutasító határozattal szemben bírósági felülvizsgálatnak van helye.²⁰ A keresetlevelet a határozat közlésétől számított nyolc napon belül, a menekültügyi hatóságnál kell benyújtani. A menekültügyi hatóság a keresetlevelet az ügy irataival és ellenkérelmével együtt haladéktalanul megküldi a bíróságnak.²¹

A keresetről a bíróság - a keresetlevél beérkezésétől számított hatvan napon belül - peres eljárásban dönt. Ha a kérelmező személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés, intézkedés vagy büntetés, illetve idegenrendészeti eljárásban elrendelt, személyi szabadságot korlátozó intézkedés hatálya alatt áll, a bíróság soron kívül jár el. A bíróság felülvizsgálata kiterjed mind a tények, mind a jogi

¹⁸ Harmtv. 62. § (1) bekezdés

¹⁹ Harmtv. 62. § (1)-(3) bekezdés

²⁰ Met. 68. § (1) bekezdés

²¹ Met. 68. § (2) bekezdés

szempontok teljes körű, és a bírósági döntés meghozatalának időpontja szerinti vizsgálatára. Az eljárásban szükség esetén személyes meghallgatásnak van helye.²²

A bírósági eljárásban a kérelmező személyes meghallgatása kötelező, ha a kérelmező menekültügyi őrizet hatálya alatt áll. A személyes meghallgatás helyszíne az őrizet végrehajtásának helye. A személyes meghallgatást a bíróság mellőzi, ha a kérelmező a szálláshelyéről nem idézhető, a kérelmező ismeretlen helyre távozott, vagy az ismételt kérelem a korábbival azonos ténybeli alapon nyugszik.²³

A bíróság a menekültügyi hatóság döntését nem változtathatja meg, a jogszabálysértő közigazgatási határozatot - az ügy érdemére ki nem ható eljárási szabály megsértésének kivételével - hatályon kívül helyezi, és szükség esetén a menekültügyi hatóságot új eljárásra kötelezi. A bíróság eljárást befejező döntésével szemben jogorvoslatnak nincs helye.²⁴

Mindezek mellett a Met. 53. § (2) bekezdése rögzíti, hogy **a kérelmet elfogadhatatlanság miatt, vagy gyorsított eljárásban hozott elutasító döntéssel szemben bírósági felülvizsgálatnak van helye.** A kérelmet elutasító döntéssel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelemben - a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően - új tényre, illetve új bizonyítékra hivatkozni nem lehet.²⁵

A felülvizsgálati kérelmet a döntés közlésétől számított hét napon belül a menekültügyi hatóságnál kell benyújtani. A menekültügyi hatóság a felülvizsgálati kérelmet az ügy irataival és ellenkérelmével együtt haladéktalanul megküldi a bíróságnak. A felülvizsgálati kérelemről a bíróság - a felülvizsgálati kérelem beérkezésétől számított nyolc napon belül - nemperes eljárásban, a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A bíróság felülvizsgálata kiterjed mind a tények, mind a jogi szempontok teljes körű, és a hatósági döntés meghozatalának időpontja szerinti vizsgálatára. Az eljárásban szükség esetén személyes meghallgatásnak van helye.²⁶

A bíróság a menekültügyi hatóság döntését ebben az esetben sem változtathatja meg, a jogszabálysértő közigazgatási határozatot - az ügy érdemére ki nem ható eljárási szabály megsértésének kivételével - hatályon kívül helyezi, és szükség esetén a menekültügyi hatóságot új eljárásra kötelezi. A bíróság eljárást befejező döntésével szemben ebben az esetben sincs helye jogorvoslatnak.²⁷

12. A kiutasítási határozat ellen benyújtott fellebbezést milyen gyakran akadályozza meg az elutasított menedékkérő visszaküldését? Az elutasított menedékkérők jobb esélyekkel rendelkeznek a fellebbezésük pozitív elbírálása tekintetében, mint azok visszatérésre kötelezett harmadik országbeli állampolgárok, akik szintén fellebbezést nyújtottak be a kiutasítási határozattal szemben?

*Igen / **Nem** (Kérem, magyarázza meg választát.)*

A bírósági felülvizsgálat iránti kereset benyújtása az általános szabály szerint halasztó hatállyal bír a kiutasítási határozat végrehajtására, ami alól azonban vannak kivételek.

Egyfelől ahogy az fent már kifejtésre került, a **kérelmet elfogadhatatlanság miatt, vagy gyorsított eljárásban hozott elutasító döntés** ellen előterjesztett bírósági felülvizsgálati kérelemnek főszabály szerint nincs halasztó hatálya a döntés végrehajtására. Kivételt képez ez alól az az eset, amikor a nemzetközi védelem iránti kérelem azért került elutasításra, mert a kérelmező tekintetében van olyan harmadik ország, amely

²² Met. 68. § (3) bekezdés

²³ Met. 68. § (4) bekezdés

²⁴ Met. 68. § (5)-(6) bekezdés

²⁵ Met. 53. § (2a) bekezdés

²⁶ Met. 53. § (3)-(4) bekezdés

²⁷ Met. 53. § (5) bekezdés

biztonságos harmadik országnak minősül, illetve azért, mert a kérelmező Magyarország területére jogellenesen lépett be, vagy tartózkodását jogellenesen hosszabbította meg és ésszerű időn belül nem terjesztett elő kérelmet annak ellenére, hogy erre módja lett volna korábban, és a késedelem kimentésére nem tud ésszerű okot előadni.²⁸

Másfelől ha a menekültügyi hatóság az **ismételt kérelemmel** kapcsolatban megállapítja, hogy az ismételt kérelem előterjesztésére a kérelmező kiutasításának végrehajtását közvetlenül megelőzően került sor, és a kérelmet új tény vagy körülmény hiányában elutasítja, a kérelmezőt a döntés közlését követően nem illeti meg a területen maradás joga. Emellett ha ugyanaz a kérelmező azt követően nyújt be kérelmet, hogy korábbi ismételt kérelme tárgyában jogorvoslattal tovább nem támadható elutasító döntés született, a kérelmezőt szintén nem illeti meg a területen maradás joga. Ezekkel a döntésekkel szemben benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelemnek és a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemnek nincs halasztó hatálya a döntés végrehajtására.²⁹

A Harmtv. 46. § (2) bekezdése alapján a kiutasítást elrendelő határozat bírói felülvizsgálatát a közléstől számított nyolc napon belül lehet kérni. A bíróság a keresetlevél beérkezésétől számított tizenöt napon belül bírálja el a kérelmet.

A Harmtv. 48.§ 5. bekezdése és a Met. 49.§ 8 bekezdése is a (8) azonos feltételeket ír elő, azaz a felülvizsgálati kérelemről a bíróság - a felülvizsgálati kérelem beérkezésétől számított nyolc napon belül - nemperes eljárásban, a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. Az eljárásban személyes meghallgatásnak nincs helye. A bíróság eljárást befejező döntésével szemben jogorvoslatnak nincs helye.

2.4. Ismételt menedékkérelmek benyújtásának lehetőségei

13. Azok a menedékkérők, akik végrehajtható kiutasítási határozatot kaptak benyújthatnak-e ismételt menedékkérelmet az Ön tagállamában mielőtt visszaküldenék őket?

Igen / Nem

Ha igen, akkor milyen feltételek mellett nyújtható be ismételt menedékkérelmek?

Magyarországon nincs megszabva, hogy egy személy hány menedékkérelmet nyújthat be. Ha egy személy kétszer, vagy ennél többször nyújt be nemzetközi védelem iránti kérelmet, akkor ezeket a kérelmeket ismételt kérelemként regisztrálja a menekültügyi hatóság.

14. Az ismételt kérelem hitelességének vizsgálata során figyelembe veszik-e azt a tényt, hogy a kérelmet a kiutasítási határozat meghozatalát követően nyújtották be?

Igen / Nem

Ha igen, akkor a kiutasítás határozat kibocsátása nagyobb valószínűséggel eredményez negatív döntést az ismételt kérelem vonatkozásában? *Kérem, hivatkozzon olyan tanulmányokra vagy kormányzati dokumentumokra, amelyek bizonyítják ezt a hatást.*

A Harmtv. 48. § (4) bekezdése rögzíti, hogy a nemzetközi védelem benyújtását megelőzően elrendelt kiutasítás végrehajtását az idegenrendészeti hatóság jogszabály alapján folytatott menekültügyi eljárás befejezéséig felfüggeszti, ha a harmadik országbeli állampolgár a Met. alapján jogosult Magyarország területén tartózkodni.

A Met. 54. §-a értelmében ha a kérelmező ismételt kérelmét azt követően nyújtja be, hogy korábbi kérelme tárgyában jogerős megszüntető vagy elutasító döntés született, a menekültügyi hatóság megvizsgálja, hogy a korábbi döntést követően felmerül-e olyan új körülmény vagy tény, amely alapján a kérelmező menekültkénti

²⁸ Met. 53. § (2) bekezdés

²⁹ Met. 54. § (2)-(4) bekezdés

vagy oltalmazottkénti elismerésének lenne helye. Ha a menekültügyi hatóság a kérelemmel kapcsolatban arra a megállapításra jut, hogy az ismételt kérelem előterjesztésére a kérelmező kiutasításának végrehajtását közvetlenül megelőzően került sor, és a kérelmet új tény vagy körülmény hiányában elutasítja, illetve ha ugyanaz a kérelmező azt követően nyújt be kérelmet, hogy korábbi ismételt kérelme tárgyában jogorvoslattal tovább nem támadható elutasító döntés született, a kérelmezőt szintén nem illeti meg a területen maradás joga, a jogszabály alapján biztosított ellátás, támogatás és szállás, valamint a Magyarország területén történő munkavégzéshez fűződő jog.

III. Az elutasított menedékkérők kiutasításával kapcsolatos kihívások és annak kezelésére vonatkozó magyar lépések

A visszatérés fő kihívásai

- ★ Az Ad-Hoc kérdőívek, ahogy jelen közös sablon hátterének 5. részében is listázva van, a visszatéréssel kapcsolatos legfőbb kihívásokkal kapcsolatban kért információt, a Visszatérési Irányelv alapján. A nemzeti válaszok szerint a tagállamok az önkéntes és kényszerű visszatérés legfőbb kihívásainak az alábbiakat tartják:
- ★ Harmadik országbeli állampolgár ellenállása a visszatérésénél, amely a következő formákban nyilvánul meg:
 - ★ Fizikai ellenállás és korlátozás?
 - ★ ÖNSEBZÉS (beleértve az éhezést)
 - ★ Elszökés
- ★ Megjegyzendő, hogy a harmadik országbeli állampolgárok a lekülönböző okokból kifolyólag állnak ellen a visszatérésnek, mint a rossz foglalkoztatási kilátások visszatérés esetén, szegénység és szegény infrastruktúra a visszatérési országba, a visszatérési országban lévő korrupció stb így fontos lenne, ezek felé a motivációk felé fordulni, ezzel együtt pedig a vezetők próbálják enyhíteni a kihívásokat, valamint megpróbálják kezelni magát a problémát;
- ★
- ★ A Visszatérési ország által való elutasítás, hogy saját állampolgárait visszavegye, kifejezetten kényszerű visszatérés esetén: (Afganisztán, Eritrea, Etiópia, Ruanda és Délközép Szomália utasítja el, hogy visszavegye állampolgárait az akartuk ellenére.)
- ★ A visszatérési ország hatósága által történő elutasítása az utazási dokumentum kiállításának
- ★ A visszatérési ország hatósága által történő elutasítása a személyazonosító okmány kiállításának
- ★ Probléma az útiokmány megszerzésében – különösen akkor amikor nincsen másolata az eredeti dokumentumnak (és a személyazonosság megállapítása csak az ujjlenyomat levétel alapján lehetséges) vagy amikor az állampolgársága összetett (például: amikor különböző állampolgárságú személyek házasodnak vagy egy állampolgár aki más államban született);
- ★ Közigazgatási és szervezeti kihívás a visszatérési ország területén a tagállamok diplomáciai képviselőjének a hiánya, amely meglátsítja az közigazgatási eljárást (a konzul meghallgatás megszervezése rendkívül költséges és problémás) és a tárgyalások is kifejezetten nehezek.
- ★ Továbbá, a közös sablon elkészítésében,, a Tanácsadó csoport a következő kihívást jelölte meg a visszatérés területén:
- ★ Egészségügyi okok:– i.e. Abban az esetben ha a visszatérítettnek egészségügyi problémái vannak a visszaadás nagyon nehéz vagy lehetetlen.

15. Az Ön tagállama szembesül-e egyéb olyan kihívással a kiutasításokkal kapcsolatban, amely a fenti táblázatban nem szerepel?

Igen / **Nem**

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

Ha igen, akkor kérem, ismertesse azt az alábbi táblázat kitöltésével.

Kihívás	Annak leírás, hogy ez hogyan akadályozza a kiutasítást az Ön tagállamában.	A kihívás a kiutasításokat általában érinti/ az elutasított menedékkérők kiutasítás esetén gyakoribb/ kizárólag az elutasított menedékkérőket érinti
Nem.	Nem releváns.	Nem releváns.

16. Általánosságban a tagállamok széles körben alkalmaznak intézkedéseket a kutasítások végrehajtása során jelentkező kihívások kezelésére, amelyeket az alábbi táblázat térképez fel.

Kérem, válaszoljon igennel vagy nemmel, hogy az adott intézkedést az Ön tagállama alkalmazza vagy sem, és ha szükséges egészítse ki a táblázatot azokkal az egyéb intézkedésekkel, amelyek a táblázatban (még) nem szerepelnek. A mennyiben ide vonatkozó megjegyzése van az Ön tagállamának a specifikus intézkedéssel kapcsolatos megközelítésére vonatkozóan írja le.

Visszaküldés kihívásai	Intézkedések a kihívások kezelésére	Végrehajtott-e?	Az intézkedés specifikusan az elutasított menedékkérők visszatérését célozza?
A kiutasított személy a visszaküldéssel szembeni ellenállása	Támogatott önkéntes hazatérési és reintegrációs programok fejlesztése	<u>Igen</u> /Nem	Igen/ <u>Nem</u>
	Elutasított menedékkérők őrizetbe vétele a szökés megelőzése érdekében	<u>Igen</u> /Nem	Igen/ <u>Nem</u>
	Fizikai kényszerítés	<u>Igen</u> /Nem	Igen/ <u>Nem</u>
	Meglepetésszerű rajtaütések a kiutasítás végrehajtása érdekében	<u>Igen</u> /Nem	Igen/ <u>Nem</u>
	A kiutasítási eljárás késleltetése vagy törlése	<u>Igen</u> /Nem	Igen/ <u>Nem</u>
	Egyéb?	Nincs.	Nem releváns.
A visszatérés országának hatóságai visszautasítják az saját állampolgárok visszavételét	Visszafogadási egyezmények (uniós és/vagy nemzeti)	<u>Igen</u> /Nem	Igen/ <u>Nem</u>
	Bilaterális együttműködés harmadik országokkal/ diplomáciai kapcsolatok létesítése	<u>Igen</u> /Nem	Igen/ <u>Nem</u>
	A visszatérés országának hatóságai visszautasítják útiokmányok kiállítását		
A visszatérés országának hatóságai visszautasítják útiokmányok kiállítását	Képviseltek létesítése	<u>Igen</u> /Nem	Igen/ <u>Nem</u>

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

hatóságai visszautasítják a személyazonosító dokumentumok kiállítását	harmadik országokban		
	Pozitív ösztönzők nyújtása (pl. segélycsomagok) harmadik országok hatóságainak	<i>Igen/Nem</i>	<i>Igen/Nem</i>
	Politikai nyomás gyakorlása harmadik országok hatóságaira	<i>Igen/Nem</i>	<i>Igen/Nem</i>
	A kiutasítási eljárás késleltetése vagy törlése	<i>Igen/Nem</i>	<i>Igen/Nem</i>
	Egyéb?	Nincs.	Nem releváns.
Útiokmányok megszerzésének problémái	Ismételt ujjlenyomatvétel / speciális szoftver használata a sérült ujjlenyomatok felvételére	<i>Igen/Nem</i>	<i>Igen/Nem</i>
	Tolmácsok használata a feltétezetett állampolgárság felderítésére	<i>Igen/Nem</i>	<i>Igen/Nem</i>
	Őrizet	<i>Igen/Nem</i>	<i>Igen/Nem</i>
	Pozitív ösztönzők nyújtása (pl. segélycsomagok) harmadik országok hatóságainak	<i>Igen/Nem</i>	<i>Igen/Nem</i>
	Politikai nyomás gyakorlása harmadik országok hatóságaira	<i>Igen/Nem</i>	<i>Igen/Nem</i>
	A kiutasítási eljárás késleltetése vagy törlése	<i>Igen/Nem</i>	<i>Igen/Nem</i>
	Egyéb?	Nincs.	Nem releváns.
Adminisztratív/szervezési kihívások	Költségvetési rugalmasság	<i>Igen/Nem</i>	<i>Igen/Nem</i>
	Koordinációs megegyezés a hatóságok között	<i>Igen/Nem</i>	<i>Igen/Nem</i>
	Szolgáltató kijelölése a harmadik országban	<i>Igen/Nem</i>	<i>Igen/Nem</i>
	Diplomáciai képviselők	<i>Igen/Nem</i>	<i>Igen/Nem</i>

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

	létesítése harmadik országokban		
	A kiutasítási eljárás késleltetése vagy törlése	<u>Igen/Nem</u>	<i>Igen/Nem</i>
	Egyéb?	Nincs.	Nem releváns.
Egészségügyi okok	Orvosi szállítás szervezése	<u>Igen/Nem</u>	<i>Igen/Nem</i>
	Orvosi ellátás elősegítése a célországban	<u>Igen/Nem</u>	<i>Igen/Nem</i>
	Orvosi felügyelet az utazás során	<u>Igen/Nem</u>	<i>Igen/Nem</i>
	A kiutasítási eljárás késleltetése vagy törlése	<u>Igen/Nem</u>	<i>Igen/Nem</i>
	Egyéb?	Nincs.	Nem releváns.
Egyéb kihívások?		Nincs.	Nem releváns.

17. Az Ön tapasztalata szerint vannak-e olyan kihívások, amelyek az elutasított menedékkérőket nagyobb mértékben érinti, mint általában a harmadik országbeli állampolgárokat?

A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal tapasztalatai szerint egyes esetekben az elutasított menedékkérők az átlagosnál kevésbé együttműködők a hatóságokkal, ami még jobban megnehezíti az útiokmányok beszerzést a nagykövetségektől, mivel a legtöbb nagykövetség nem állít ki útiokmányt azon személyek részére, akik nem akarnak önként visszatérni származási országukba.

Emellett az is gyakori, hogy ismételt menedékkérelmet nyújtanak be annak érdekében, hogy megelőzzék a kiutasítási határozat végrehajtását.

18. Az Ön tagállama vezetett-e be mostanában új intézkedést/irányelvet a harmadik országbeli állampolgárok kiutasításának elősegítésére (pl. a menedékkérők az EU-ba történő nagyarányú beáramlásának 2014-es kezdete óta)?

Magyarország a közelmúltban nem vezetett be új intézkedést a kiutasított harmadik országbeli állampolgárok visszaküldésének elősegítésére.

19. A fenti táblázatban megjelölt intézkedések közül tud-e bármilyen jó gyakorlatot beazonosítani pl. olyan intézkedések, amelyek különösen hatékonyak bizonyultak a kihívások leküzdésében speciálisan az elutasított menedékkérők tekintetében?

Amennyiben igen, kérem, hogy az alábbi táblázat kitöltésével részletesebben írja le ezeket, hivatkozva olyan bizonyítékokra (tanulmányok/értékelések/kiutasítási trendekre vonatkozó statisztikák), amelyek demonstrálják, hogy ezek hatékony gyakorlatok az elutasított menedékkérők kiutasítása vonatkozásában.

Intézkedés	A hatékonyság bizonyítéka/miért tekinthető az intézkedés jó gyakorlatnak	Az intézkedés hatékony az elutasított menedékkérők kiutasítása során
Nincs.	Nem releváns.	Nem releváns.

20. Van-e olyan a kiutasítással kapcsolatos kihívás, amelyet az Ön tagállama eddig nem tudott hatékonyan kezelni az alkalmazott intézkedésekkel?

Igen/Nem

Ha igen, akkor kérem, hogy írja le a legszorongatóbb kihívást, és magyarázza meg, hogy miért jelent kihívást a gyakorlatban, és hogy a vele szemben alkalmazott intézkedések miért nem bizonyultak hatékonyak.

Az egyik fő kihívás jelenti ezen a téren, hogy a nagykövetségek nem együttműködők a beazonosítási eljárás, illetve az útiokmányok kiállítása során. Majdnem minden esetben az irreguláris migránsok nem rendelkeznek semmilyen hivatalos dokumentummal, ezért a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal csak a nagykövetségek támogatására számíthat a beazonosítás, és végül az útiokmány megszerzése tekintetében. Ugyanakkor a nagykövetségek többsége kevésbé együttműködő (nem válaszolnak az írásbeli megkeresésekre, megtagadják a személyes interjút stb.) azokban az esetekben, amikor a kiutasított személy nem akar önként hazatérni, ami az eljárások elhúzódsához vezet, és ennek következtében – több okból kifolyólag – a visszaküldés nem lesz végrehajtható.

IV. Mi történik akkor, ha a kiutasítás azonnal nem lehetséges?

21. Amennyiben világossá válik, hogy egy elutasított menedékkérő nem térhet vissza/nem utasítható ki, akkor ezt a nemzeti hatóság hivatalosan is elismeri-e?

Igen/Nem

Ha nem, akkor mi történik? A menedékkérővel szemben annak ellenére is kiállítják a kiutasítási határozatot, hogy azonnal nem küldhető vissza, vagy a rendőrség/végrehajtó hatóság felé kommunikálják, hogy a személy átmenetileg az ország területén maradhat?

Amennyiben nincs olyan biztonságos ország, amely az érintett harmadik országbeli állampolgárt befogadja, a visszairányítás végrehajtásának vagy a kiutasítás végrehajtásának tilalma esetén az idegenrendészeti hatóság a harmadik országbeli állampolgárt befogadottként ismeri el, és intézkedik a humanitárius tartózkodási engedély kiadásáról.³⁰

A Harm tv. 51 (2) Ha a harmadik országbeli állampolgár menekültügyi eljárás alatt áll, a visszairányítás, illetve a kiutasítás nem rendelhető el és nem hajtható végre, ha a harmadik országbeli állampolgár külön törvényben meghatározottak szerint jogosult Magyarország területén való tartózkodásra.

22a. Amennyiben hivatalosan is elismerésre került, hogy a személy (átmenetileg) nem küldhető vissza, ki hozza meg ez a döntést? Milyen kritériumok alapján hozzák meg ezt a döntést?

Az Alaptörvény³¹ kimondja, hogy senki nem utasítható ki olyan államba, vagy nem adható ki olyan államnak, ahol az a veszély fenyegeti, hogy halálra ítélik, kínozzák vagy más embertelen bánásmódnak, büntetésnek vetik alá. Magyarország - ha sem származási országuk, sem más ország nem nyújt védelmet - kérelemre menedékjogot biztosít azoknak a nem magyar állampolgároknak, akiket hazájukban vagy a szokásos tartózkodási helyük szerinti országban faji, nemzeti hovatartozásuk, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozásuk, vallási, illetve politikai meggyőződésük miatt üldöznek, vagy az üldöztetéstől való félelmük megalapozott.

Erre tekintettel a **visszaküldés tilalma fennáll**, ha az elismerését kérő származási országában faji, illetve vallási okok, nemzeti hovatartozása, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása, avagy politikai

³⁰ Harmtv. 52/A. § (1) bekezdés

³¹ Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) Alaptörvény XIV. cikk (2) és (3) bekezdés

meggyőződése miatt üldöztetés veszélyének vagy az Alaptörvény XIV. cikk (2) bekezdésében meghatározott magatartásnak lenne kitéve, és nincs olyan biztonságos harmadik ország, amely befogadja. Kísérő nélküli kiskorú esetében a visszaküldés tilalma akkor is fennáll, ha a család egyesítése, illetve az állami vagy más intézményi gondoskodás sem a származási országában, sem az őt befogadó más államban nem biztosított.³²

A menekültügyi hatóság az elismerés iránti kérelem elutasítására, valamint az elismerés visszavonására vonatkozó döntésében megállapítja a visszaküldés tilalmának fennállását vagy fenn nem állását. A tilalom fennállása esetén a **menekültügyi hatóság javaslatára az idegenrendészeti hatóság** a külföldit befogadottként ismeri el. Ezek a szabályok nem alkalmazhatók, ha a kérelmező származási országa nem igazolt, vagy valószínűsített.³³

22b. Nyújtanak-e egy valamilyen hivatalos státuszt azok számára azok az egyének számára, akik (átmenetileg) nem küldhetők vissza? Milyen körülmények között adható ez?

A fentiek alapján tehát amennyiben nincs olyan biztonságos ország, amely az érintett harmadik országbeli állampolgárt befogadja, a visszairányítás végrehajtásának vagy a kiutasítás végrehajtásának tilalma esetén az idegenrendészeti hatóság a harmadik országbeli állampolgárt befogadottként ismeri el, és intézkedik a humanitárius tartózkodási engedély kiadásáról.

A Harmtv. 29. § (1) bekezdés b) pontja alapján tartózkodási feltételek hiányában humanitárius célból tartózkodási engedéllyel kell ellátni akit Magyarország befogadottként ismert el. A befogadottkénti elismerés feltételeinek megszűnése esetén az idegenrendészeti hatóság a befogadott státuszt visszavonja. A befogadott státuszt abban az esetben is vissza kell vonni, ha a harmadik országbeli állampolgármás jogcímen szerzett tartózkodási jogosultságot, vagy a befogadott státusz felülvizsgálatára folytatott eljárás során az eljáró idegenrendészeti hatóság felhívására - a felhívástól számított - három hónapon belül nem jelenik meg az eljáró hatóság előtt.³⁴

Emellett az idegenrendészeti hatóság a harmadik országbeli állampolgárt a vele szemben elrendelt idegenrendészeti kiutasítás, valamint beutazási és tartózkodási tilalom elrendelése után 12 hónap elteltével történő visszavonása esetén az e törvényben foglalt tartózkodási feltételek hiányában humanitárius célból tartózkodási engedéllyel látja el, ha

- a) a kiutasítás végrehajtása érdekében az idegenrendészeti hatósággal együttműködött,
- b) a számára előírt magatartási szabályokat betartotta és rendszeres megjelenési kötelezettségét teljesítette, valamint
- c) nem áll büntetőeljárás hatálya alatt, illetve nem minősül büntetett előéletűnek.

A fenti személyi kategóriák tekintetében a humanitárius célból kiadott tartózkodási engedély érvényességi ideje egy év, amely alkalmanként legfeljebb egy évvel meghosszabbítható.³⁵

A humanitárius célból kiadott tartózkodási engedély nem hosszabbítható meg, illetve azt vissza kell vonni, ha

- a) a kiadására okot adó körülmény már nem áll fenn;
- b) a harmadik országbeli állampolgár tartózkodási jogosultság megszerzése érdekében az eljáró hatósággal hamis adatot, valótlan tényeket közölt;
- c) a visszavonást a kiadást indítványozó hatóság vagy szerv az a) pontban meghatározott vagy más okból

³² Met. 45. § (1)-(2) bekezdés

³³ Met. 45. § (3)-(4) és (10) bekezdése

³⁴ Harmtv. 52/A. § (2)-(3) bekezdés

³⁵ Harmtv. 29. § (2) bekezdés b) és e) pont

kezdeményezi.

22c. Amennyiben ilyen státuszt nyújtanak olyan személyeknek, aki nem küldhető vissza/utasítható ki, ez milyen előnyöket és hátrányokat jelent a tagállami hatóságok számára?

A kiutasítás hatálya alatt álló, de (pl. gyakorlati okból) ki nem toloncolható, és őrizetben nem tartható külföldiek helyzete bizonytalan, ellátásuk terheket ró az idegenrendészeti hatóságokra.

A befogadottat megilletik a tartózkodási engedéllyel rendelkezőknek, illetve a befogadottaknak külön törvényben biztosított jogok. A befogadott köteles személyazonosságának megállapítását elősegíteni, de a személyazonosság bizonyításának hiánya miatt a tartózkodási engedély kiadása nem tagadható meg. A befogadott külön jogszabályban meghatározott ellátásra és támogatásra jogosult.³⁶

23. Milyen jogai vannak annak az elutasított menedékkérőnek, akit azonnal nem lehet visszaküldeni?

Kérem, válaszolja meg a kérdést az alábbi táblázat kitöltésével.

³⁶ Harmtv. 29. § (6)-(7) bekezdés

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok**2.1. táblázat Az azonnal vissza nem küldhető elutasított menedékkérőt megillető jogok és szolgáltatások**

Kérdések	... jogszabály alapján	... a gyakorlatban	Írjon bizonyítékot arra nézve, ami azt mutatja, hogy ez a visszatérést ösztönzi, vagy inkább hátráltatja.
Szállás			
<p>Az azonnal vissza nem küldhető elutasított menedékkérők számára biztosítanak-e szállást?</p> <p><u>Igen</u>/Nem</p>	Igen.	Igen.	
<p>Ha igen, akkor kérem, írja le, hogy milyen körülmények között biztosítható a szállás.</p>	<p>A Harmvhr. 74. § (1) bekezdés a) pontja szerint a befogadottat a személyes gondoskodás megilletik körébe tartozó ellátások.</p> <p>A személyes gondoskodás körébe tartozó ellátás a közösségi vagy annak megfelelő szálláson való elhelyezés és ellátás (74. § (2) bekezdés a) pont). A Harmvhr. 77. § (1) A befogadottat közösségi szálláson vagy menekülteket befogadó állomáson lehet elhelyezni.</p> <p>A befogadottnak a közösségi szálláson történő elhelyezése esetén nem kell térítési díjat fizetnie, amennyiben havi jövedelme ne haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, ami jelenleg 28.500 forint. Ha a befogadott jövedelme ezt a mértéket meghaladja, köteles az általa</p>	<p>A gyakorlatban az azonnal vissza nem küldhető elutasított menedékkérőket közösségi szálláson helyezik el.</p>	

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

	<p>igénybe vett szolgáltatások önköltségét utólag, minden hónap 5. napjáig megtéríteni. A megtérítés összegét a közösségi szállás vezetője állapítja meg.</p> <p>A közösségi szállás fenntartásáért felelős szerv jogszabályban meghatározottak szerint biztosítja a közösségi szálláson elhelyezett harmadik országbeli állampolgárok részére</p> <ul style="list-style-type: none"> - az elhelyezést, - napi háromszori étkezést, - személyi felszerelést.³⁷ 		
Munkavállalás			
<p><i>Az azonnal vissza nem küldhető elutasított menedékkérők rendelkeznek-e hozzáféréssel a munkaerőpiachoz?</i></p> <p><u>Igen</u>/Nem</p>	Igen.	Igen.	
<p><i>Ha igen, kérem, írja le, hogy milyen körülmények között férhetnek hozzá a munkaerőpiachoz.</i></p>	<p>A Harmtv. 20 § (2) bekezdése értelmében keresőtevékenységet - ha e törvény másképpen nem rendelkezik - az a harmadik országbeli állampolgár folytathat, aki humanitárius célból kiadott tartózkodási engedéllyel</p>		

³⁷ Forrás: http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=471&Itemid=1229&lang=hu (2016. 06. 05.)

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

	<p>rendelkezik. A Harmtv. 64. § (2) bekezdése szerint pedig az a harmadik országbeli állampolgár, akinek kijelölt helyen való tartózkodását az idegenrendészeti hatóság humanitárius célú tartózkodási engedély kibocsátása (befogadott) mellett rendelte el, az elrendelő idegenrendészeti hatóság hozzájárulásával a magyarországi munkavállalásra vonatkozó szabályok szerint jogosult arra, hogy keresőtevékenységet folytasson.</p>		
Jóléti szolgáltatások			
<p><i>Az azonnal vissza nem küldhető elutasított menedékkérők jogosultak-e szociális juttatásokra?</i></p> <p><u>Igen/Nem</u></p>	Nem.	Nem.	
<p><i>Ha igen, akkor kérem, írja le, hogy mik ezek a juttatások.</i></p>	Nem releváns.	Nem releváns.	
<p><i>Ha igen, akkor kérem, írja le röviden, hogy milyen feltételek mellett nyújthatóak ezek a juttatások.</i></p>	Nem releváns.	Nem releváns.	
Egészségügyi ellátás			
<p><i>Az azonnal vissza nem küldhető elutasított menedékkérők jogosultak-e egészségügyi ellátásra?</i></p> <p><u>Igen/Nem</u></p>	<p>Igen.</p> <p>A Harmvhr. 139. § (1a) bekezdése kimondja, ha a befogadott nem áll társadalombiztosítási jogviszonyban, akkor betegsége esetén a 138. §-ban meghatározott egészségügyi szolgáltatásokat</p>	Igen.	

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

	<p>jogosult térítésmentesen igénybe venni.</p> <p>A közösségi szálláson tartózkodó befogadott háziiorvosi ellátása a közösségi szálláson történik. (139. § (2) bekezdés)</p> <p>A közösségi szálláson kívül lakó befogadott a szálláshelye szerinti, területi ellátási kötelezettséggel egészségügyi szolgáltatást nyújtó - háziiorvosnál jogosult ellátásra. (139. § (3) bekezdés)</p> <p>Az egészségügyi szakellátást a területi ellátási kötelezettséggel működő egészségügyi szolgáltatónál lehet igénybe venni. (79. § (4) bekezdés)</p> <p>Térítésmentes szolgáltatások: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 142. § (2) bekezdésében és (3) bekezdésének e) és i) pontjában meghatározott ellátások, amely magában foglalja</p> <p><i>1. a járványügyi ellátások közül:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - a kötelező védőoltást (kivéve a külföldre történő kiutazás miatt szükséges védőoltást), - a járványügyi érdekből végzett szűrővizsgálatot, - a kötelező orvosi vizsgálatot, - a járványügyi elkülönítést, - a fertőző betegek szállítását; <p><i>2. a mentést, amennyiben az adott személy azonnali ellátásra szorul,</i></p> <p><i>3. sürgős szükség esetén a külön jogszabályban meghatározott</i></p>		
--	--	--	--

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

	<p>ellátásokat,</p> <p>4. Magyarország területén tartózkodó személy elhalálozását követően a halottvizsgálat, illetve a halottakkal kapcsolatos orvosi eljárásokkal összefüggő ellátások,</p> <p>5. a katasztrófa-egészségügyi ellátás</p> <p>A 138. § hatálya alá nem tartozó egészségbiztosítási szolgáltatások díját az ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatónak megtéríti, ha annak megfizetését nemzetközi egyezményben Magyarország nem vállalta.</p> <p>A befogadott harmadik országbeli állampolgár esetén az egészségbiztosítási szolgáltatások a kiadott humanitárius tartózkodási engedéllyel vehetőek igénybe.³⁸</p>		
<i>Ez magában foglalja a teljes egészségügyi ellátást vagy csak a sürgősségi ellátást?</i>	Minden szolgáltatást tartalmaz térítéses vagy térítésmentes formában.	Minden szolgáltatást tartalmaz térítéses vagy térítésmentes formában.	
Oktatás			
<i>Az azonnal vissza nem küldhető elutasított menedékkérők továbbra is jogosultak részt venni oktatási programokban és/vagy képzésekben?</i> <u>Igen</u> / Nem	Igen.	Igen.	

³⁸ Forrás: http://www.bmbah.hu/jomla/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=534&Itemid=1283&lang=hu (2016. 06. 05.)

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

<p><i>Amennyiben igen, kérem, röviden írja le, hogy milyen feltételek mellett vehetnek részt oktatási programokban és/vagy képzésekben.</i></p>	<p>Gyermekek: A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 45. § (1) bekezdése értelmében Magyarországon minden gyermek köteles az intézményes nevelés-oktatásban részt venni, tankötelezettségét teljesíteni.</p> <p>Felnőttek: A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 39. § (1) bekezdés b) pontja szerint Magyarország területén élő befogadott jogosult arra, hogy felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytasson, magyar állami ösztöndíjjal, magyar állami részösztöndíjjal támogatott vagy önköltséges képzésben.</p> <p>Emellett a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény 23. § (3) bekezdés b) pontja szerint a törvényben meghatározott források terhére felnőttképzési támogatás nyújtható annak a nem magyar állampolgárnak, aki a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozik és befogadott jogállású.</p>		
Egyéb?			
<p><i>Van-e egyéb, itt említést érdemlő releváns intézkedése? Kérem, írja le ezeket.</i></p>	Nincs.	Nem releváns.	

24. A státusz és/vagy jogok tekintetében az Ön tagállama különbséget tesz-e azok között, akik saját hibájukból nem küldhetők vissza/utasíthatóak, és akik akadályozzák saját visszatérésüket?

Igen/**Nem**

Ha igen, kérem, hogy írja le a különbségtétel okait, és a megkülönböztetés során alkalmazott módszert.

Nem releváns.

25. Azok a személyek, akik nem küldhetők vissza azonnal, jogosultak-e a státuszuk legalizálására?

Igen/**Nem**

Ha igen, akkor milyen körülmények között?

A Harmtv. 52/A. § (3) bekezdése kimondja, hogy **a befogadott státuszt abban vissza kell vonni, ha a harmadik országbeli állampolgár más jogcímen szerzett tartózkodási jogosultságot** pl. tanulmányok folytatása, vagy munkavállalással (keresőtevékenység folytatása céljából kiadott tartózkodási engedély) útján.

Keresőtevékenység folytatása céljából tartózkodási engedélyt az a harmadik országbeli állampolgár kaphat, akinek tartózkodási célja, hogy

a) a foglalkoztatásra irányuló jogviszonya alapján, ellenérték fejében, más részére, illetve irányítása alatt tényleges munkát végezzen;

b) jogszabály szerint önállóan, ellenérték fejében végezhető tevékenységet folytasson;

c) a b) pont hatálya alá nem tartozó esetben, gazdasági társaság, szövetkezet vagy egyéb - jövedelemszerzési céllal létrejött - jogi személy tulajdonosaként, vezető tisztségviselőjeként, vezetői, képviselői vagy felügyeleti szerve tagjaként végezze tevékenységét.³⁹

Ezen kívül hosszú távon lehetőségük van a **magyar állampolgárság megszerzésére** is. A magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény (a továbbiakban: Áptv.) értelmében kérelmére honosítható a nem magyar állampolgár, ha:

a) a kérelem előterjesztését megelőző nyolc éven át folyamatosan Magyarországon lakott;

b) a magyar jog szerint büntetlen előéletű és a kérelem elbírálásakor ellene magyar bíróság előtt büntetőeljárás nincs folyamatban;

c) megélhetése és lakhatása Magyarországon biztosított;

d) honosítása Magyarország közbiztonságát és nemzetbiztonságát nem sérti;

e) igazolja, hogy alkotmányos alapismeretekből magyar nyelven eredményes vizsgát tett, vagy ez alól a törvény alapján mentesül.⁴⁰

26. Az Ön tagállama rendszeresen vizsgálja-e a visszaküldés lehetőségét azon elutasított menedékkérők esetében, akik azonnal nem térhetnek vissza/nem küldhetők vissza? Ha igen:

a. Milyen eljárásokat alkalmaznak?

b. Milyen gyakran végzik?

³⁹ Harmtv. 20. § (1) bekezdés

⁴⁰ Áptv. 4. § (1) bekezdés

c. Mely személyeket érinti? (pl. lefed minden személyt, vagy csak azokat, akik nem kaptak státuszt)?

d. Van olyan pont, amikor a kiutasítás valamely alternatívája (pl. legalizálás) lehetővé válik? Ha igen, akkor milyen szempontok alapján döntenek el, hogy a kiutasítás alternatíváját kell alkalmazni?

A befogadott számára kiállított humanitárius tartózkodási engedély érvényességi ideje egy év, amely alkalmanként egy évvel meghosszabbítható. Az egy év lejártakor az idegenrendészeti hatóság vizsgálja, hogy a státusz megadásának, illetve a humanitárius tartózkodási engedély kiállításának feltételei fennállnak-e. Amennyiben a feltételek már nem állnak fenn, a státuszt és a humanitárius tartózkodási engedélyt is visszavonja.⁴¹

Természetesen az érintett személynek lehetősége van arra, hogy Magyarországi tartózkodása során más jogcímen (pl. tanulmányok folytatása, munkavégzés) tartózkodási engedélyt szerezzen a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó általános szabályok szerint.

27. Van bármilyen bizonyítéka arra nézve, hogy 2011 és 2015 között azon elutasított menedékkérők, akiket azonnal nem lehetett visszaküldeni végül visszaküldésre kerültek?

Erre vonatkozóan nincs elérhető információ.

V. A visszatérési politika összekapcsolása a menekültügyi eljárással: magyar irányelvek és intézkedések annak érdekében, hogy a megalapozatlan kérelmek mielőbbi eltávolításhoz vezessenek, és hogy a menedékkérők felkészüljenek a visszatérésre

5.1. Gyorsított eljárások

28. Az Ön tagállama alkalmazta-e az átdolgozott Eljárási irányelv 31. cikk (8) bekezdése szerinti gyorsított menekültügyi eljárást 2011 és 2015 között?

Igen/Nem

Ha igen, akkor milyen okokból kifolyólag/milyen körülmények között alkalmazott ilyen gyorsított eljárást?

A vizsgálati eljárás gyorsításának okai	Intézkedés-e a vizsgálati eljárás gyorsítására, amikor a kérelem ezeket a jellemzőket mutatja? <i>Igen/Nem</i>	Ha intézkedés, akkor ez gyakorlatban is alkalmazásra kerül? <i>Igen/Nem</i>	Milyen gyakran valósul meg a gyakorlatban? <i>(minden esetben, az esetek többségében, néhány esetben, ritkán, soha)</i>	Az Ön tagállamának milyen tapasztalatai voltak az eljárás felgyorsításával kapcsolatban? – Elősegítette a gyors eltávolítást?
A kérelmező csak olyan információkat közölt, amelyek nem relevánsak a vizsgálat	Igen.	Igen.	Néhány esetben.	Elősegítette a gyors visszaküldést.

⁴¹ Harmtv. 29. § (2) bekezdés b) pont, (3) bekezdés a) és b) pont

Elutasított menedékkérők visszatérésével kapcsolatos kihívások és jó gyakorlatok

szempontjából.				
A kérelmező biztonságos származási országból jött.	Igen.	Igen.	Néhány esetben.	Elősegítette a gyors visszaküldést.
A kérelmező nem térhet vissza/nem küldhető vissza biztonságos harmadik országban az Eljárási irányelv 38. cikke, vagy azzal egyenértékű nemzeti jog alapján.	Igen.	Igen.	N/I	Nem segítette elő a gyors eltávolítást.
A kérelmező a hatóságokat félrevezette hamis dokumentumok vagy információ bemutatásával/információ vagy dokumentumok visszatartásával.	Igen.	Igen.	Ritkán	Elősegítette a gyors visszaküldést.
A kérelmező szándékosan megsemmisítette a dokumentumokat a vizsgálat megnehezítése érdekében.	Igen.	Igen.	N/I	N/I
A kérelmező országinformációnak ellentmondó, összefüggéstelen, ellentmondásos, hamis nyilatkozatot tett.	Igen.	Igen.	Néhány esetben	Elősegítette a gyors visszaküldést.
A kérelmező elfogadhatatlan ismételt kérelmet nyújtott be.	Igen.	Igen.	Néhány esetben	Elősegítette a gyors visszaküldést.
A kérelmező azért nyújtott be kérelmet, hogy késleltesse vagy megghiúsítsa a kiutasítás végrehajtását.	Igen.	Nem.	N/I	N/I
A kérelmező illegálisan lépett az ország területére és nem jelentkezett azonnal a hatóságoknál	Nem.	Nem.	N/I	N/I
A kérelmező megtagadja	Igen.	Nem.	N/I	N/I

az ujjlenyomatvételt				
A kérelmező veszélyt jelent a nemzetbiztonságra vagy a közrendre	Igen.	Igen.	Ritkán	Elősegítette a gyors visszaküldést.
Egyéb?	Nem releváns.	Nem releváns.	Nem releváns.	Nem releváns.

29. Az Ön tagállamának van-e biztonságos származási/harmadik országokra vonatkozó listája?

Igen/Nem

Ha igen, mikor került bevezetésre, és milyen országok szerepelnek rajta?

A Magyar Kormány 2015. július 21-én fogadta el a **nemzeti szinten biztonságosnak nyilvánított származási országok és biztonságos harmadik országok** meghatározásáról.⁴²

A kormányrendelet alapján Met.) 2. § h) pontja szerinti biztonságos származási országnak minősülnek az Európai Unió tagállamai és tagjelölt államai, az Európai Gazdasági Térség tagállamai, valamint az Amerikai Egyesült Államok halálbüntetést nem alkalmazó tagállamai, továbbá: Svájc, Bosznia-Hercegovina, Koszovó, Kanada, Ausztrália, és Új-Zéland.

A Met. 2. § i) pontja szerinti biztonságos harmadik országnak minősülnek az Európai Unió tagállamai és tagjelölt államai, az Európai Gazdasági Térség tagállamai, valamint az Amerikai Egyesült Államok halálbüntetést nem alkalmazó tagállamai, továbbá: Svájc, Bosznia-Hercegovina, Koszovó, Kanada, Ausztrália, és Új-Zéland.

30. Az Ön tagállama alkalmaz-e egyéb intézkedéseket annak érdekében, hogy a megalapozatlan kérelmek az érintett személyek gyors eltávolításához vezessenek? Kérem, írja le ezek az intézkedéseket.

A gyorsított eljárás, és a biztonságos országok nemzeti listáinak bevezetése mellett a határon lefolytatott eljárások új szabályai⁴³ is a megalapozatlan kérelmek gyors kiszűrését szolgálják.

31. A közelmúltban történtek-e változások a szakpolitikában vagy a gyakorlatban annak elősegítésre, hogy a megalapozatlan kérelmek az érintett személyek gyors eltávolításához vezessenek (pl. gyorsított eljárások, biztonságos származási/harmadik országok listájának alkalmazása)?

Igen/Nem

Ha igen, akkor milyen változások voltak ezek? Miért lettek bevezetve (kérem, írja le, ha menedékkérelmek 2014 óta tapasztalható növekedésére volt válasz)? **Milyen valószínűsíthető hatásai vannak ezeknek a változásoknak** (különösen, hogy milyen mértékben járulnak hozzá a megalapozatlannak talált kérelemmel rendelkező menedékkérők gyors eltávolításához)?

A 2015 nyarán a menedékkérők számának drasztikus emelkedésének kezelése érdekében bevezetésre került gyorsított eljárás, és a biztonságos országok nemzeti listáinak alkalmazásának lehetősége mellett a határon lefolytatott eljárások új szabályai⁴⁴ is a megalapozatlan kérelmek gyors kiszűrését szolgálják.

Ha a külföldi a kérelmét Magyarország területére történő beléptetés előtt, az államhatárról szóló törvényben meghatározott tranzitónában (a továbbiakban: tranzitóna)⁴⁵ nyújtja be, a határon lefolytatott eljárás

⁴² 191/2015. (VII. 21.) Korm. rendelet

⁴³ Met. 71/A. §

⁴⁴ Met. 71/A. §

szabályait kell alkalmazni.

A kérelmezőt a határon lefolytatott eljárás során nem illetik meg a területen tartózkodás joga. A menekültügyi hatóság a kérelem elfogadhatóságáról soron kívül, de legkésőbb a kérelem benyújtásától számított nyolc napon belül dönt. Az eljárás során hozott döntés közléséről a menekültügyi hatóság haladéktalanul gondoskodik. Ha a kérelem benyújtásától számított négy hét eltelt, a belépést az idegenrendészeti hatóság jogszabály alapján engedélyezi.

Amennyiben a kérelem nem elfogadhatatlan, a belépést az idegenrendészeti hatóság jogszabály alapján engedélyezi. Ha a kérelmező Magyarország területére történő belépésének engedélyezésére sor került, a menekültügyi hatóság az eljárást az általános szabályok szerint folytatja le.

Az eljárás bevezetésének célja az elfogadhatatlan/megalapozatlan kérelmek gyors kiszűrése, és a kérelmezők gyors visszaküldése/visszairányítása egy biztonságos harmadik országba (Szerbia). Ez az eljárás hatékonynak bizonyult, mivel így csak azon kérelmezők kerülnek a normál eljárás hatálya alá, akinek a kérelme valóban érdemi vizsgálat alá lefolytatást indokolja.

5.2. Menedékkérők felkészítése a visszatérésre

32. Az Ön tagállamának visszatérési szakpolitikájának része-e menedékkérők a korai és a menekültügyi eljárás különböző szakaszaiban történő felkészítése a visszatérésre, ha kérelmük elutasításra kerülne?

Igen/Nem

Ha igen, akkor az irányvonal megjelenik:

- a) hivatalos kommunikációban,
- b) soft law-ban

c) a hatóságok általános eljárásának sztemerdje?

Kérem, írja le ennek a szakpolitikának a fő vonásait, hogy mit tartalmaz (pl. a menedékkérők tájékoztatása az önkéntes visszatérési lehetőségekről, a támogatott visszatérés kiterjesztése minden menedékkérőre).

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól 2004. évi CXL törvény (a továbbiakban: Ket.) közigazgatási hatóság számára előírja, hogy a hatóság az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője számára biztosítja, hogy jogaikról és kötelezettségeikről tudomást szerezzenek, és előmozdítja az ügyféli jogok gyakorlását. Emellett a közigazgatási hatóság a jogi képviselő nélkül eljáró ügyfelet tájékoztatja az ügyre irányadó jogszabály rendelkezéseiről, az őt megillető jogokról és az őt terhelő kötelezettségekről, illetve a kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeiről, továbbá a természetes személy ügyfél részére a jogi segítségnyújtás igénybevételének feltételeiről. Jogszabály az ügy bonyolultságára tekintettel tájékoztatási kötelezettséget írhat elő a jogi képviselővel eljáró ügyfelek számára is.⁴⁵

A menekültügyi hatóság az általános tájékoztatási kötelezettsége körében tájékoztatja a kérelmezőt a kérelem elutasításnak következményeire, így a visszaküldés lehetőségére is.

33a. Történt-e a közelmúltban változás az Ön tagállamának szakpolitikájában a menedékkérőknek a visszatérésre a menekültügyi eljárás során történő felkészítésére? (különösen a menedékkérők 2014 óta tartó nagymértékű az unió területére történő beáramlásával kapcsolatban)

⁴⁵ 2007. évi LXXXIX. törvény 15/A. §

⁴⁶ Ket. 5.§ (1)-(3) bekezdés

Igen/**Nem**

Ha igen, akkor kérem, írja le ezeket a változásokat.

34. Ha jelenleg semmilyen specifikus megközelítés vagy intézkedés nem kerül alkalmazásra, akkor az Ön tagállama tervez-e bevezetni ilyen megközelítést/intézkedést a menedékkérőknek a visszatérésre történő felkészítése érdekében már az menekültügyi eljárás alatt? Kérem, adja meg, hogy ezeket mikor fogják végrehajtani és magyarázza el, hogy milyen következményei lesznek és tovább árnyalják-e a fő kiváltó okokat?

Jelenleg Magyarország nem tervezi ilyen jellegű intézkedés bevezetését a közeljövőben.

VI. Következtetések

35. A megadott válaszok alapján az Ön tagállama az elutasított menedékkérőkre szabja-e a visszatérési politikáját, és ha igen, akkor hogyan?

Nem, Magyarország nem az elutasított menedékkérőkre szabja a visszatérési politikáját. Ennek legfőbb oka, hogy Magyarország tranzit országnak és nem pedig célországnak számít. Ennek egyik legnagyobb vonzata, hogy a legtöbb menedékkérelmek benyújtására az idegenrendészeti hatóság által történő elfogáskor kerül sor a kitoloncolás elkerülése érdekében. (nem jogellenes tartózkodó)

A hatóságok így nyitott befogadó szálláson helyezik el őket, az uniós szabályokkal összhangban, amely pedig lehetőséget teremt számukra, hogy más uniós országba távozzanak a schengeni övezeten belül. Így, mint a legtöbb tranzit államnak Magyarországnak sincsen lehetősége a visszatérést elrendelő kiutasítási határozatot kiállítani, vagy elutasító határozatot meghozni a menekültügyi eljárás során, mivel a menedékkérők azt megelőzően elhagyják az adott tagállam területét, mielőtt le tudnák folytatni a menekültügyi eljárást.

Ugyan nagyon korlátozott esetekben, utolsó eszközként van lehetőség a menekültügyi őrizet alkalmazására, azonban általánosnak mondható, hogy aki nem kerül menekültügyi őrizetbe (pl. Magyarországon 2015-ben a menedékkérők 1,5 %-a került menekültügyi őrizetbe), azok többsége eltűnt a menekültügyi eljárás alatt.

Magyarországon így első sorban az önkéntes és kényszerű visszatérés a jellemző. A kényszerű visszatérés esetén pedig a visszafogadási egyezmény alapján történő átadás.

36. A megadott bizonyítékok alapján az Ön tagállama jellemezhető-e úgy, mit jó gyakorlati megközelítést alkalmazó tagállam az elutasított menedékkérők visszatérése tekintetében?

Igen. Bár Magyarország tranzit ország jellegéből kifolyólag a menekült eljárások legnagyobb része nem kerül lefolytatásra mert az eljárás vége előtt a menedékkérők ismeretlen helyre távoznak, azonban Magyarországon elsődlegesen az önkéntes hazatérést részesítik előnybe, melynek előnyeiről és következményeiről megfelelő tájékoztatást adnak, így például az unióba való legális bejutásának lehetőségéről is.

Források:

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (Met.)

a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (Harmtv.)

a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény (Áptv.)

a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 114/2007 (V. 24.) Korm. rendelet

1698/2013. (X. 4.) Korm. határozat Migrációs Stratégia és az azon alapuló, az Európai Unió által a 2014-2020. ciklusban létrehozásra kerülő Menekültügyi és Migrációs Alaphoz kapcsolódó hétéves stratégiai tervdokumentum

1. melléklet

Q37.

Nincs információ a statisztika gyűjtés módszertanára vonatkozóan.